

08.12.2021

Ärende/26

§ 408

Den av ledamoten Hannu Oskala väckta motionen om inrättandet av en kulturinstitutionsfond till Helsingfors

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Hannu Oskala väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Pipsa Kotamäki, finansieringssekreterare, telefon: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, finansieringschef, telefon: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Hannu Oskala och 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden undersöker möjligheten att inrätta en kulturinstitutionsfond för att bevilja lån för aktörer inom kulturen eller alternativt utvidgar principer för beviljandet av lån ur fonden för idrotts- och friluftsanläggningar att omfatta även projekt av kulturaktörer.

Motionens syfte är att förbättra kulturaktörernas finansiella ställning genom att erbjuda dem förmånliga lån.

Bakgrund

Staden har två bokföringsmässiga fonder i vilka det har finansierats medlen för beviljandet av lån; bostadsproduktionsfonden varifrån beviljas lån till stadens egen ARA-reglerade bostadsproduktion (projekt av Helsingfors stads bostäder Ab och Helsingin Asumisoikeus Oy) samt fonden för idrotts- och friluftsanläggningar som nämns i motionen varifrån beviljas lån till idrotts- och friluftsanläggningar. Dessutom ger staden årligen lån till sina dottersammanslutningar ur budgetanslag som reserveras separat.

Fonden för idrotts- och friluftsanläggningar inrättades med stadsfullmäktiges beslut 1.11.1972, 632 §. På bakgrunden till att inrätta fonden låg budgetprocessens svårigheter, som hade sitt ursprung i då gällande bestämmelser om bokföring. De svårigheterna handlade om att reservera tillräckliga anslag bland annat för att bygga simhall och motionslokaler till den växande stadens förorter.

Grunden för att inrätta fonden ansågs då vara bland annat byggnadsarbeten av Konstisbanan i Åggelby idrottspark och Kvarnbäckens idrottspark, byggandet av simhallar i olika stadsdelar samt ishallens tillbyggnad ingick i byggnadsprogrammet för idrotts- och friluftsanläggningar för de närmaste åren. Man ansåg att fonden gav staden beredskap även för konjunkturpolitisk reglering; de oförbrukade sysselsättningsanslagen från 1969 blev startkapitalet för fonden för idrotts- och friluftsanläggningar. De stora investeringarna, som nämns ovan, i stadsdelar som höll på att byggas genomfördes som stadskoncernens egna projekt.

Medlen från fonden för idrotts- och friluftsanläggningar har redan från början använts både för att låna ut till stadskoncernens projekt och för att bevilja lån till allmännyttiga samfund. Fondens regler och tillvägagångssätt har till väsentliga delar bevarats oförändrade sedan fonden bildades.

Största delen av fondens lånekapital har riktats till stora idrottsanläggningsprojekt av stadskoncernens sammanslutningar och stiftelser, såsom byggnad och ombyggnad av simhallar. Det senaste projektet var ombyggnad av Olympiastadion. Till stadskoncernens idrottsanläggningar har det beviljats enstaka lån även ur budgetmedlen, och i somliga fall har det utöver det använts proprieborgen beviljad av staden.

Lån, som har beviljats ur fonden för idrotts- och friluftsanläggningar åt parter utanför koncernen, har huvudsakligen varit små. Även om utlåningsverksamheten som följd av dess långa historia är redan etablerad uppstår endast ett begränsat antal nya projekt årligen på basis av den gemensamma genomgången av stadens idrottstjänster och de ansökanden. Under det innevarande året har fem lån beviljats till mottagargruppen i fråga. Innan staden beviljar parten ett lån, har staden oftast utarrenderat stadens tomt lånets mottagare. Då utvärderas bärkraften av mottagarens finanser preliminärt med tanke på låneamorteringarna redan i detta skede.

Principen för lån beviljad för parter utanför koncernen har varit att andelen av stadens lån kan vara högst 40% av projektets kostnader när övrig finansiering består av eget kapital, eventuella utomstående bidrag samt penninginrättningar. Rollen för stadens lån ur fonden är att kom-

plettera den övriga finansieringen. Ansökanden ska finansiera resten av investeringens kostnader, i praktiken med egen finansiering, eventuella statsunderstöd och penninginrättningar.

Det mest typiska finansierade objektet bland de som kommer utanför koncernen är idrottsföreningens konstgräsplaneprojekt. I sådana projekt har storleken av stadens lån i regel varit mindre än 100 000 euro. Dessutom har fonden finansierat bland annat bollhallar av lätt konstruktion.

Lånen från fonden för idrotts- och friluftsanläggningar är bundna till Finlands Banks grundränta och följer marknadsräntorna. Sådana projekt, som kommer utanför koncernen och har delvis finansierats med lån från fonden, har mestadels drivits av föreningar. Verksamheten av idrottsföreningar i fråga är etablerad och de investeringsobjekt som finansieras ur fonden redan har en färdig användargrupp. Dessa idrottsföreningar får i regel även verksamhetsunderstöd från staden vilket förbättrar förutsättningarna för återbetalning av lån och minskar stadens kreditrisk. Ändå ska idrottstjänsterna alltid utvärdera separat fall för fall om den ansökande partens ekonomi klarar av låneskötselskostnaderna orsakad av projektet och att återbetalningen av lånet är möjligt i beaktande med investeringens användningstid.

Syftet med lånefinansieringen har inte varit att förbättra låneansökandes balansställning (att överföra egendom till aktörer). Med stadens delfinansiering har det strävats efter att främja genomförandet av investeringar (ordnande av totalfinansieringen) som tjänar stadens invånare och att hålla kostnader för användarna på en rimlig nivå. Att bevilja lån som baserar sig på grundräntan och på de för tillfället låga räntorna ur fonden för idrotts- och fritidsanläggningar har varit ett sätt att stödja idrottsföreningar.

Också projekt inom kultursektorn har finansierats med lån från staden. I fråga om kulturanläggningarnas skilda investeringar har anslag från budgeten reserverats som lån eller stadens proprieborgen beviljats. Staden har beviljat proprieborgen för ombyggnad av byggnader som är i besittning av anläggningar i fråga. Senast har budgetlån med samma villkor som lån ur fonden för idrotts- och fritidsanläggningar beviljats 21.6.2021 för investeringar i samband med Fastighets Ab Kabelhusets projekt Dansens hus.

Förutsättningar för att lån beviljas

När lånen beviljas ska staden beakta bestämmelserna i 129 § i den gällande kommunallagen enligt vilka kommunen inte får bevilja lån, borgen eller annan säkerhet om de är förenade med en betydande ekonomisk risk. Kommunens intressen ska tillgodoses med tillräckliga

08.12.2021

Ärende/26

säkerheter. I praktiken ska staden få en realsäkerhet för varje lån som den beviljar ett samfund utanför stadskoncernen och även den sökandes förmåga att ta hand om lånet ska gå att påvisa.

Det är under rådande omständigheter inte ett egenvärde i sig att använda fonden för att bevilja lån; på samma sätt vore det möjligt att bevilja lån för idrottsföreningarnas projekt från budgetanslag som reserveras för ändamålet. Det centrala med tanke på att bevilja lån är att förutsättningarna uppfylls (projektplanens innehåll, annan finansiering som behövs, förmågan att återbetala lånen och tillgängliga säkerheter).

För att begränsa kreditrisker när projekt utanför stadskoncernen finansieras ur fonden för idrotts- och fritidsanläggningar krävs det att minst 60 % av projektets totalkostnader finansieras av någon annan part än staden. Utöver säkerhetsaspekten är det utmanande att finansiera projekt av kulturaktörer, såsom av övriga aktörer utanför stadskoncernen, eftersom aktörens eget kapital och övrig finansiering oftast inte räcker till.

I fråga om fondens bokföring ska staden följa bokföringsnämndens kommunsektions allmän anvisning om bokföring och bokslut för särredovisade affärsverksamheter i kommuner och samkommuner. Fonder ska åtskiljas i bokföringen från kommunens eller samkommunens bokföring och en separat bokföring ska upprättas. Att grunda och upprätthålla en åtskild bokföringsmässig fond för sådant ändamål där antalet lån som beviljas blir litet kan inte anses vara ändamålsenligt i ett situation där det är tekniskt möjligt att anvisa motsvarande låneanslag även ur budgetanslagen. För den ansökanden spelar det i praktiken ingen roll med tanke på genomförande av projektet om lånet beviljas ur en fond eller enligt motsvarande villkor ur budgetanslagen.

Kultur- och fritidsnämndens utlåtande

Enligt kultur- och fritidsnämndens utlåtande, som gavs 26.10.2021, anser nämnden att det lönar sig att kunskap om fonden eller om subventionerandet av arrenden, som har fått på idrotts och sports fält, utnyttjas även i att förnya kulturens finansieringsbas. Även om stöd och lån är även i nu läget möjliga anser kultur- och fritidsnämnden att beskrivning av klara verksamhetsmodeller uppmuntrar allt flera att ta kontakt i staden och göra Helsingfors en mer mångsidig kulturstad i enlighet med stadsstrategin.

Nämnden understöder tanken att staden noggrant utreder möjligheten till en kulturinstitutsfond, som föreslås i motionen, som en del av en mer omfattande översyn av modeller för finansiering och stöd.

Avslutningsvis

08.12.2021

Ärende/26

Stadsstyrelsen uppmanar kultur- och fritidssektorn att ytterligare utreda den föreslagna kulturinstitutionsfonden som en del av en mera omfattande granskning av finansierings- och stödmodellerna. I första skedet ska den behandlas under år 2022 som en del av kulturens och evenemangens återuppbyggnadsprogram efter coronapandemin.

Samtidigt anser stadsstyrelsen att det är viktigt att kultur- och fritidssektorn utreder omfattningen av och antalet projekt av kulturaktörer som uppfyller förutsättningar för att få lån samt utvecklar i samarbete med stadskansliet beskrivning av verksamhetsmodeller anknutna till ärendet.

Det är också i fortsättningen möjligt att reservera separata budgetanslag och följa motsvarande principer än med lån ur fonden för idrotts- och fritidsanläggningar, för att bevilja lån för sådana kulturprojekt, som uppfyller stadens förutsättningar för långivning, det vill säga att långivningen inte innebär en betydlig ekonomisk risk och att stadens intressen kan tryggas med tillräckliga säkerheter.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Pipsa Kotamäki, finansieringssekreterare, telefon: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi
Tuomo Mäkinen, finansieringschef, telefon: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 22.11.2021 § 876

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hannu Oskalan aloitteen loppuun käsitellyksi.

08.12.2021

Ärende/26

Käsittely

22.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen:

Esityksen "Lopuksi"- kappale muutetaan seuraavanlaiseksi:

"Kaupunginhallitus kehottaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa selvittämään lisää ehdotettua kulttuurilaitosrahastoa osana laajempaa rahoitus- ja tukimallien tarkastelua. Ensi vaiheessa sitä tulisi käsitellä vuoden 2022 aikana osana kulttuurin ja tapahtumien koronan jälkeistä jälle rakentamishjelmaa.

Samalla kaupunginhallitus katsoo tärkeäksi, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala selvittää lainan myöntöedellytysten täyttävien kulttuuri- ja nuorisotoimijoiden hankkeiden laajuutta ja määriä sekä kehittää asiaan liittyvien muiden toimintamallien kuvaamista yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

Sellaisiin kulttuuritoimijoiden hankkeisiin, joissa kaupungin lainanmyöntöedellytykset täyttyvät, ts. lainan myöntäminen ei sisällä merkittävää taloudellista riskiä ja kaupungin edut on mahdollista turvata riittävän kattavilla vakuuksilla, hankkeen lainoittamista varten on mahdollista varata erillinen talousarviomääräraha ja lainan myöntämisessä noudattaa vastaavia periaatteita kuin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastosta ulkoisille toimijoille myönnettävien lainojen kohdalla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Tuomas Rantasen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

15.11.2021 Pöydälle

04.10.2021 Palautettiin

27.09.2021 Pöydälle

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

08.12.2021

Ärende/26

Tuomo Mäkinen, rahoituspäällikkö, puhelin: 31036321
tuomo.makinen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.10.2021 § 167

HEL 2021-002234 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki selvittää mahdollisuuksia tukea taide- ja kulttuurikentän rakennus- ja peruskorjaushankkeita nykyistä monipuolisemmin. Lautakunta katsoo, että luomalla kulttuuritoimijoille mahdollisuuksia taseensa vahvistamiseen, voidaan myös edesauttaa taiteen ja kulttuurin vapautta ja toimijoiden nykyistä laajempaa rahoitus pohjaa epävarmassa rahoitusympäristössä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa sitä, että osana laajempaa rahoitus- ja tukimallien tarkastelua arvioidaan huolellisesti myös mahdollisuudet aloitteessa ehdotettuun kulttuurilaitosrahastoon kulttuuritoimijoiden rakennus- ja peruskorjaushankkeisiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa, että uudenlaisten rahoitus- ja tukimallien mahdollisuuksia selvitetään vuoden 2022 aikana osana kulttuurin ja tapahtumien koronan jälkeistä jälleenrakentamishjelmaa. Kaupunkistrategiassa koronapalautumisen kokonaisuuden tavoitteeksi asetetaan kulttuuri- ja tapahtuma-alan rakenteiden vahvistaminen, jotta alan toimintamahdollisuudet ovat aiempaa paremmat ja kestävämmät.

Globaalissa kaupunkikehityksessä taide, kulttuuri ja tapahtumat luovat kehittyville alueille vetovoimaa ja turvallisuutta. Taiteen ja kulttuurin tekijät ovat usein muokkaamassa ja parantamassa alueiden mainetta ja houkuttelevuutta, mutta joutuvat lopulta usein ahtaalle alan käytössä olevien tilojen ja rakennusten väistyessä uudisrakentamisen myötä ja vuokratason noustessa.

Taiteen, kulttuurin ja tapahtumien tekemisen, esittämisen ja kokemisen tilojen saatavuuden parantaminen on kasvavassa ja tiivistyvässä Helsingissä tunnistettu kehityskohteeksi. Kaupunkistrategiassa tavoitteeksi on asetettu tilojen käytön helpottaminen ja säätelyn keventäminen tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan. Helsingin kaupungin omien tilojen tehokasta käyttöä tavoitellaan myös kaupungin toimitilastrategialla.

Kulttuurin kentälle on aina kuulunut olennaisesti myös yksityiset ja yleishyödylliset toimijat ja tukijat omine tiloineen. Näiden toimijoiden tarve ja rooli nykyisessä rahoitusympäristössä tulee entisestään voimistu-

maan. Helsingin kaupungin on tärkeä luoda rahoitusmekanismeja, joilla kaupunki yhdessä muiden toimijoiden kanssa varmistaa, että taiteen ja kulttuurin tilatarpeet ovat suhteessa kaupunkilaisten ja alan ammattilaisten tarpeisiin.

Aloitteessa viitataan Helsingin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastoon, jonka kautta tarjotulla lainarahoituksella kaupunki tukee urheilu- ja liikuntatoimijoiden liikuntapaikkarakentamista. Rahasto on perustettu kaupunginvaltuuston päätöksellä 1.11.1972, 632 §. Urheilu- ja ulkoilurahastolla on ollut merkittävä rooli kaupunkikonsernin toimijoille, säätiöille, yhteisöille ja yksityisille tahoille urheilun ja liikunnan olosuhteiden uudis- ja perusparannushankkeissa. Rahaston turvin on voitu luoda olosuhteita muun muassa niille liikuntamuodoille ja -lajeille, joiden olosuhteisiin kaupunki ei ole pystynyt investoimaan lainkaan tai vastaamaan nopeasti kasvavaan kysyntään. Rahaston avulla on myös voitu lisätä yhdenvertaisuutta eri alueiden välillä, kun lainaa on myönnetty toimijoille, jotka ovat luoneet saavutettavia olosuhteita eri kaupunginosiin. Tästä hyvänä esimerkkinä on kattava jalkapallon tekonurmiverkosto, joka ei olisi todennäköisesti toteutunut nykyisellä laajuudellaan ilman kaupungin myöntämiä rahastolainoja. Toimijoiden taseaseman parantuminen on myös vahvistanut niiden neuvotteluasemaa vapailla lainamarkkinoilla.

Kulttuuri- ja vapaa-ajantukunäkökulma näkee, että liikunnan ja urheilun kentällä saatuja oppeja rahastosta tai maavuokrien subventoinnista kannattaa hyödyntää myös kulttuurin rahoituspohjan uudistamisessa. Kulttuurin tuotanto- ja rahoitusmallit ovat jatkuvassa muutoksessa. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan valmistelussa on tunnistettu useita hankkeita, joiden osalta kaupungin on perusteltua miettiä tapoja tukea ja edistää hankkeita. Vaikka tuki ja lainoitus ovat jo tälläkin hetkellä mahdollisia, kulttuuri- ja vapaa-ajantukunäkökulma katsoo, että selkeiden toimintamallien kuvaaminen kannustaa nykyistä useampia ottamaan yhteyttä kaupunkiin ja rakentamaan Helsingistä kaupunkistrategian mukaisesti monimuotoisempaa kulttuurikaupunkia, koska kulttuuritoimijoiden taholla on myös tunnistettavissa vastaavanlaisia potentiaalisia lainoitettavia toimijoita tai yhteenliittymien hankkeita.

Kulttuuri- ja vapaa-ajantukunäkökulma tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti tässä kokouksessa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi